

Nd. 591. Frumvarp til laga

um inngöngu Íslands í Bernarsambandið.

(Lagt fyrir Alþingi á 66. löggjafarþingi, 1947.)

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að staðfesta fyrir Íslands hönd sáttmála þann, er gerður var í Bern hinn 9. september 1886 og endurskoðaður í Berlín 13. nóvember 1908 og í Róm 2. júní 1928, um vernd bókmennta og listaverka. Menntamálaráðuneytið setur reglur um framkvæmd sáttmálans hér á landi.

2. gr.

Fyrri málsgr. 16. gr. laga nr. 13 20. október 1905, um rithöfundarétt og prentarétt, orðist svo:

Heimilt er að taka upp í blöð eða timarit úr öðrum blöðum eða timaritum dægurgreinar um hagfræðileg efni, stjórnsmál eða trúsmál, nema þess sé getið við greinarnar, að eftirprentun sé bönnuð. Eigi nær heimild þessi til sérstakra fylgiritra.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta:

Um 1. gr.

Lögin um rithöfundarétt og prentarétt, nr. 16 13. október 1905, sbr. lög nr. 49 14. apríl 1943, um breyting á þeim lögum, vernda einungis íslenskra ríkisborgara. Er það kunnara en frá þurfi að segja, að Ísland biður nú í vaxandi mæli álitshnekki erlendis vegna réttleysis þess, sem hér á landi ríkir varðandi erlendar bókmenntir og önnur hugverk. Hafa lítilsvirðandi greinar birzt um Ísland erlendis vegna þessa réttleysis, og í október s. l. samþykkti norræna rithöfundaráðið (Det Nordiske Forfatterraad) á fundi sínum ályktun svo sem hér segir:

„Norræna rithöfundaráðinu þykir leitt að Ísland skuli eigi hafa gengið í Bernarsambandið, því að norræn menningarskipti og norræn samvinna yfirleitt mun biða hnekki ef þessu ástandi verður eigi breytt.“

Eigi verður um það efast, að erfitt er að svara slíkum ádeilum með rökum. Réttarvernd íslenskra höfunda erlendis er auðvitað eigi heldur tryggð meðan við svo húið stendur.

Markmið það, sem unnið var að með stofnun Bernarsambandsins, var að fá viðurkenningu fyrir því, að við hugverk erlendra manna væri einnig tengdur fjárhagslegur réttur, sem vernda bæri eigi síður en hverja aðra eign. Upphaflega var því gert ráð fyrir, að hagkvæmast væri að vinna að samræmingu höfundalöggjafar í hinum ýmsu löndum, líkt og unnið var að sameiginlegri löggjöf á Norðurlöndum á ýmsum sviðum. Við nánari athugun reyndist slíkt þó ógerningur, vegna þess að mikill munur var á því, að hve miklu leyti hin ýmsu ríki vildu vernda rétt höfunda. Var því horfið að því ráði að tryggja það annars vegar, að í hverju ríki fengju erlendir höfundar sömu vernd og innlendir, og hins vegar, að einungis þau ríki fengju upptöku í sambandið, sem uppfylltu tiltekin lágmarksskilyrði í löggjöf sinni um höfundarétt. Bernarsáttmálingurinn frá 1886 var orðaður út frá þessu sjónarmiði, og við endurskoðanir þær, sem síðar hafa farið fram á honum, hefur sama sjónarmiði verið haldið, en lágmarkskröfurnar hækkaðar smám saman með tilliti til nýrra tegunda hugverka og vaxandi skilnings á réttarstöðu höfunda. Með

inngöngu Íslands í Bernarsambandið myndu íslenzku rithöfundalögin einnig ná til verka erlendra höfunda, og íslenzkir höfundar sömuleiðis njóta verndar í þeim ríkjum, sem í Bernarsambandinu eru.

Þessi ríki eru nú meðlimir í Bernarsambandinu:

Ástralía,	Liechtenstein,
Belgía,	Luxemburg,
Brazílía,	Monaco,
Bretland,	Noregur,
Búlgaría,	Nýja-Sjáland,
Canada,	Pólland,
Danmörk,	Portugal,
Finnland,	Rúmenía,
Frakkland,	Spánn,
Grikkland,	Suður-Afríka,
Holland,	Sviss,
Indland,	Svíþjóð,
Írland,	Tékkóslóvakía,
Ítalía,	Vatikanið,
Japan,	Þýzkaland.
Júgóslavía,	

Að visu eru nokkur ríki enn utan sambandsins, svo sem Bandaríki Norður-Ameríku. En þess ber þó að gæta, að rit sem eru gefin út í Bandaríkjunum njóta verndar í fjölmörgum öðrum ríkjum, ýmist á gagnkvæmis grundvelli eða vegna beinna samninga Bandaríkjanna við viðkomandi ríki. Sama gildir um flest ríki Mið- og Suður-Ameríku.

Framlög Íslands vegna reksturskostnaðar Bernarstofnunarinnar myndu verða um 650 svissneskir frankar á ári, þ. e. um kr. 1000.00 samkvæmt núverandi gengi. Hins vegar yrði eigi hjá því komið að setja fastar reglur um framkvæmd samningsins hér á landi, bæði varðandi fjárgreiðslur fyrir afnot hugverka, svo og fyrirgreiðslur varðandi samningsaðild. Í 2. gr. laga nr. 49 14. apríl 1943, sbr. reglugerð 21. janúar 1947, er gert ráð fyrir að menntamálaráðuneytið setji reglur um hliðstæð réttindi innlendra höfunda. Verður að telja eðlilegt, að það ráðuneyti sjái um tilhögun þessara mála einnig að því er erlenda höfunda snertir.

Um 2. gr.

Forstjóri Bernarsambandsins hefur nýlega farið yfir íslenzku rithöfundalögin í þýðingu, og lætur hann svo um mælt, að áður en Ísland geti fengið upptöku í Bernarsambandið, verði að breyta 16. gr. íslenzku laganna til samræmis við 9. gr. Bernarsáttmálans. Til þess að slíkt samræmi fáið verður í stað orðanna „einstakar greinar“ í 1. mgr. 16. gr. rithöfundalaganna að koma „dægurgreinar um hagfræðileg efni, stjórnmál eða trúmál“, (sbr. „les articles d'actualité de discussion économique, politique ou religieuse“ í 9. gr. Bernarsáttmálans). Með samþykkt 2. gr. þessa frumvarps myndi skilyrðum stofnunarinnar fyrir upptöku Íslands fullnægt.

Um 3. gr.

Þarfnast eigi skýringa.

Fylgiskjal.

Bernarsáttmálinn til verndar bókmenntum og listaverkum, frá 9. sept. 1886, endurskoðaður í Berlín 13. nóv. 1908 og í Róm 2. júní 1928.

1. gr.

Þau lönd, sem aðilar eru að sáttmála þessum, mynda samband til þess að vernda höfundarétt á bókmenntum og listaverkum.

2. gr.

1. Með „bókmenntum og listaverkum“ er átt við hvers konar verk á sviði bókmennta, vísinda og lista án tillits til framsetningar þeirra eða forms, svo sem bækur, bæklinga og önnur ritverk, fyrirlestra, ávörp, prédikanir og önnur verk af því tagi; leikrit, söngleika, dansleikrit og hendingaleika, svo framarlega sem leiksviðsatburðirnir eru sýndir í riti eða á annan hátt, tónverk með eða án texta; hvers konar teikningar, málverk, verk á sviði byggingarlistar, höggmyndir, stungur (gravure), prentmyndir; myndskreytingar, landkort; áætlanir, teikningar og mótanir á sviði landafræði, staðarlýsinga, byggingarlistar eða vísinda.

2. Þýðingar, aðlaganir (adaptations), útsetningar á tónverkum og aðrar umsmíðar á ritverki eða listaverki ásamt safni úr ýmsum verkum njóta sömu verndar og frumverkin, að óskertum höfundarétti á frumverkunum sjálfum.

3. Sambandslöndin skuldbinda sig til þess að vernda ofangreind verk.

4. Listaverk, sem notuð eru í iðnaði, eru vernduð að svo miklu leyti sem innanlandslöggjöf hvers lands heimilar.

2. gr. a.

1. Löggjafarvaldi hvers sambandslands er áskilinn réttur til þess að undanþiggja að nokkru leyti eða öllu stjórnsmálaræður og ræður fyrir dómstólum vernd þeirri, sem um ræðir í næstu grein á undan.

2. Þá er löggjafarvaldi hvers sambandslands einnig geymdur réttur til þess að setja blöðum skilyrði fyrir prentun fyrirlestra, ávarpa, prédikana og annarra verka af því tagi, en heimild til útgáfu á safni af slíkum verkum hefur þó höfundurinn einn.

3. gr.

Sáttmáli þessi tekur einnig til ljósmynda og þeirra verka, sem gerð eru með svipaðri aðferð og við ljósmyndun. Sambandslöndin skuldbinda sig til að vernda þessi verk.

4. gr.

1. Höfundar hvers sambandslands skulu í öllum sambandslöndunum að upprunalandi verksins undanskildu njóta þess réttar, sem nú er eða síðar kann að verða heimilaður innlendum höfundum í lögum, svo og þeirra réttinda, sem sérstaklega eru ákveðin í sáttmála þessum.

2. Höfundar njóta ofangreindra réttinda án nokkurra formsskilyrða, hvort sem um vernd er að ræða í upprunalandi verkanna eða ekki. Að svo miklu leyti sem ekki er öðruvísi ákveðið í sáttmála þessum, fer það því eingöngu eftir lögum lands þess, sem höfundur krefst verndar í, hve viðtæk hún verður og hvaða lagalegri aðstoð hann á heimtingu á til þess að gæta hagsmuna sinna.

3. Þessi teljast upprunaland verk: Ef verkið hefur ekki verið birt — heima-land höfundar; ef verkið hefur verið birt — það land, sem verkið var fyrst birt í; ef verk hefur verið birt samtímis í fleiri sambandslöndum en einu — þá það af löndum þessum, sem veitir stytztan verndartíma í löggjöf sinni. Sé verk birt samtímis í sambandslandi og landi utan sambandsins, þá telst eingöngu sambandslandið upprunaland.

4. Með „birtum verkum“ („œuvres publiées“) er samkvæmt sáttmála þessum eingöngu átt við þau verk, sem gefin hafa verið út („œuvres editées“). Eigi telst það birting á verki, þó að leikið sé opinberlega leikrit, söngleikrit eða tónverk, haldin sé sýning á myndlistaverki, eða — á sviði húsaágerðarlistar —, þó að bygging sé reist.

5. gr.

Peir höfundar, sem teljast til einhvers sambandslands og birta verk sín fyrsta sinni í öðru sambandslandi, njóta í því landi sömu réttinda og þarlendir höfundar.

6. gr.

1. Peir höfundar, sem eigi teljast til neins af sambandslöndunum, en birta verk sín fyrsta sinni í einhverju þeirra, njóta þar sömu réttinda og þarlendir höfundar og í öðrum sambandslöndum þeirra réttinda, sem sáttmáli þessi veitir.

2. Ef land utan sambandsins veitir verkum höfunda frá einhverju sambandslandi eigi nægilega vernd, þá getur sambandslandið takmarkað vernd á verkum höfunda, sem töldust til hins landsins, er þau voru birt fyrsta sinni, enda séu þeir ekki raunverulega búsettir í einhverju sambandslandanna.

3. Engin takmörkun samkvæmt næstu málsgrein á undan skal skerða þau réttindi, sem höfundur hefur öðlazzt fyrir verk, birt í sambandslandi áður en takmörkunin kom til framkvæmda.

4. Sambandslönd þau, er takmarka vernd höfundaréttar samkvæmt þessari grein, skulu með skriflegri yfirlýsingu tilkynna það sambandsstjórn Svisslands, og skal í yfirlýsingunni tekið fram, gagnvart hvaða löndum verndin er takmörkuð, og greindar þær verndartakmarkanir, er gilda gagnvart þeim höfundum, sem til þessara landa teljast. Sambandsstjórn Svisslands skal þegar í stað tilkynna þetta öllum sambandslöndunum.

6. gr. a.

1. Hvað sem liður eignarréttarheimild höfundar og jafnvel eftir að hann hefur afsalað sér henni í hendur öðrum, hefur hann samt ætíð heimild til að krefjast þess sér til handa, að hann teljist höfundur verksins, og enn frenur heimild til að snúast gegn hverri afbökun, lemstrun eða annarri breytingu á verkinu, sem skerðir heiður hans eða álit.

2. Það er áskilið löggjafarvaldi hvers sambandslands að setja skilyrðin fyrir því, að þessara réttinda verði neytt. Hin lagalega aðstoð til verndar þessum réttindum fer eftir ákvæðum í löggjöf þess lands, sem verndarinnar er krafizt í.

7. gr.

1. Vernd sú, er sáttmáli þessi veitir, varir til æviloka höfundar og fimmtíu ár eftir andlát hans.

2. Ef svo skyldi fara, að þessi tímalengd yrði ekki samþykkt af öllum löndum, þá fer lengd verndartímans eftir lögum þess lands, þar sem verndarinnar er krafizt, en hún getur ekki farið fram úr tímalengdinni, sem ákveðin er í upprunalandi verksins. Sambandslöndin eru því eigi skyldug til að beita fyrirmælum undanfarandi málsgreinar, nema að því leyti sem hægt er að samræma það innanlands-löggjöf þeirra.

3. Verndartímalengdin fyrir ljósmyndaverk og þau verk, sem gerð eru með svipaðri aðferð og við ljósmyndun, eftirlátin verk, nafnlaus verk og verk undir dulnefni fer eftir lögum þess lands, sem verndarinnar er krafizt í, en þó getur tímalengdin ekki farið fram úr því, sem ákveðið er í upprunalandi verksins.

7. gr. a.

1. Nú er fleiri en einn höfundur að sama verki, og er þá tímalengdin fyrir vernd á réttindum þeirra miðuð við andlát þess þeirra, er síðastur deyr.

2. Þeir höfundar, sem teljast til landa, þar sem skemmri verndartími gildir en segir í 1. mgr., geta ekki krafizt lengri verndartíma í öðrum sambandslöndum.

3. Aldrei er þó verndartíminn útrunninn fyrir andlát þess meðhöfundar, sem lengst lifir.

8. gr.

Nú telst til sambandslands höfundur að óbirtu verki eða verki, sem hefur verið birt fyrsta sinni í einhverju sambandslandanna, og á hann þá í hinum sambandslöndunum einkarétt á því að þýða verkið eða leyfa þýðingu á því um allan þann tíma, sem hann á rétt á frumverkinu.

9. gr.

1. Eigi má án leyfis höfundar prenta í öðrum sambandslöndum neðanmálssögur, stuttar skáldsögur (nouvelles) né nein önnur verk á sviði bókmennta, vísinda og lista, hvað sem þau fjalla um, ef þau hafa áður verið birt í blöðum eða tímaritum í einhverju sambandslandi.

2. Heimilt er að taka upp í blöð eða tímarit dægurgreinar um hagfræðileg efni, stjórnmál eða trúmál, nema þess sé getið við greinarnar að eftirprentun sé bönnuð. Alltaf skal greinilega geta þess, hvaðan þær séu teknar, en ef þessari skuldbindingu er ekki fullnægt, fara viðurlög eftir löggjöf þess lands, sem verndarinnar er krafizt í.

3. Vernd sú, er þessi sáttmáli veitir, tekur ekki til daglegra fréttu, né heldur til ýmiss konar upplýsinga, sem telja verður til blaðatilkynninga.

10. gr.

Um heimild til að hafa afnot af bókmenntum eða listaverkum í sambandi við rit, sem ætluð eru til kennslu eða eru vísindalegs eðlis, svo og í sambandi við sýnisbækur (chrestomathies) fer eftir löggjöf sambandslandanna og þeim sérstöku samningum, sem í gildi eru eða síðar verða gerðir milli þeirra.

11. gr.

1. Ákvæði sáttmála þessa eiga við um það, ef leikrit, söngleikrit eða tónlistarverk eru leikin opinberlega, og það jafnt, hvort sem þau hafa birt verið áður eða eigi.

2. Höfundum leikrita eða söngleikrita er tryggð vernd gegn opinberri sýningu á þýðingum á þessum verkum án leyfis þeirra, meðan þeir eiga rétt á frumverkinu.

3. Höfundar njóta verndar samkvæmt þessari grein, án þess þeir séu skyldir til að hanna opinbera sýningu á verkinu, er þeir birta það.

11. gr. a.

1. Höfundar bókmenntaverka eða listaverka eiga einkarétt á því að leyfa opinberan flutning á verkum sínum í útvarpi.

2. Það er hlutverk löggjafarvalds hvers sambandslands að setja skilyrði fyrir, að neytt verði þeirra réttinda, er getur í 1. mgr., en þau skilyrði ná þó eingöngu til þess lands, sem hefur sett þau. Skilyrðin mega með engu móti skerða siðferðilegan rétt höfundar (droit moral) né heldur rétt hans til að fá hæfilega þóknun, sem fara skal eftir mati réttra yfirvalda, náist ekki samkomulag um hana.

12. gr.

Til óleyfilegrar notkunar, sem sáttmáli þessi tekur til, teljast enn fremur óheimiluð, óbein afnot (appropriations) bókmenntaverka eða listaverka, svo sem aðlaganir (adaptations), útsetningar á tónverkum, breytingar (transformations) skáldsögu, smásögu eða kvæðis í leikrit eða öfugt o. s. frv., svo framarlega sem afnotin eru eingöngu endurnýjun verksins í sama formi eða öðru með óverulegum breytingum, viðbótum eða styttingum, en hefur ekki til að bera eiginleika nýs frumverks.

13. gr.

1. Höfundar tónverka hafa einkarétt á:

(1) að verk þeirra séu löguð til vélflutnings og

(2) að leyfa að slíkur vélflutningur fari fram opinberlega.

2. Hvert land getur fyrir sitt leyti lögleitt fyrirvara gegn eða takmarkanir á framkvæmd þessarar greinar, en áhrif slíkra fyrirvara og takmarkana ná eingöngu til umráðasviðs landsins sjálfs.

3. Ákvæði 1. málsgreinar gildir ekki aftur í tímann, og er því ekki hægt að beita því í sambandslandi um þau verk í landinu, sem voru á leyfilegan hátt löguð til vélflutnings, áður en Berlínarsáttmálinn frá 13. nóv. 1908 gekk í gildi, eða á undan inngöngu lands í sambandið, ef það hefur gengið í það eftir þann dag.

4. Upptökur, er gerðar hafa verið samkvæmt 2. og 3. mgr. þessarar greinar og innfluttar, án heimildar hlutaðeigandi aðilja, til lands þar sem þær eru eigi leyfilegar, má gera upptækar þar.

14. gr.

1. Höfundar verka á sviði bókmennta, vísinda eða lista, hafa einkarétt á að leyfa endurnýjun, aðlögun (adaptation) og opinberan flutning verka sinna í kvikmyndum.

2. Sömu verndar og bókmennta- og listaverk njóta kvikmyndir, svo framarlega sem höfundurinn hefur gætt verkið eiginleika frumverks. En ef svo er ekki, nýtur kvikmyndin sömu verndar og ljósmyndaverk.

3. Að óskertum rétti höfundar á endurnýjuðu eða aðlöguðu verki nýtur kvikmyndaverk sömu verndar og frumverk.

4. Ofangreind fyrirmæli eiga einnig við um endurnýjun eða framleiðslu (production), sem til verða með svipuðum hætti og kvikmyndir.

15. gr.

1. Til þess að höfundar þeirra verka, sem verndar njóta samkvæmt sáttmála þessum, skuli teljast slíkir, unz annað sannast, og eiga samkvæmt því aðgang að dómstólum sambandslandanna til málssóknar gegn óleyfilegum afnotum, nægir það, að nafn þeirra sé tiltekið á venjulegan hátt á verkinu.

2. Sé um nafnlaust verk að ræða eða verk undir dulnefni, veitir nafn útgefanda á því honum heimild til að gæta viðurkenndra hagsmuna höfundar. Þarf eigi frekari sannana við um það, að hann sé rétthafi fyrir hönd nafnlauss höfundar eða höfundar með dulnefni.

16. gr.

1. Rétt yfirvöld í þeim sambandslöndum, þar sem frumverkið á kröfu til laga-verndar, mega gera upptæka sérhverja óleyfilega gerð þess.

2. Í löndum þessum má og leggja löghald á endurgerðir (reproductions) verka, sem upprunnar eru í löndum, þar sem verkin njóta engrar verndar eða þar sem hætt hefur verið að veita þeim vernd.

3. Löghald fer fram samkvæmt reglum löggjafar hvers lands.

17. gr.

Ákvæði sáttmála þessa skerða á engan hátt þann rétt, sem stjórn hvers sambandslands hefur til þess að leyfa, líta eftir eða banna útbreiðslu, sýningu eða flutning á hvaða verki eða framleiðslu (production) sem er, með ráðstöfunum samkvæmt laga- eða lögregluákvæðum, er réttum yfirvöldum her að framkvæma.

18. gr.

1. Sáttmáli þessi á við um öll verk, sem eru ekki orðin almenningsseign í upprunalandi sínu, þegar hann gengur í gildi, vegna þess að verndartíminn er útrunninn.

2. Nú er verk þegar orðið almenningsseign í sambandslandi, þar sem verndar er krafizt fyrir það, sökum þess að verndartími sá, sem því hefur áður verið veittur, er liðinn, og veitir sáttmáli þessi því þá eigi vernd þar að nýju.

3. Grundvallarreglu þessari er beitt samkvæmt því, er sambandslöndunum hefur komið saman um í sérstökum samningum, sem þau hafa gert eða gera um það efni sín á milli. Ef slíkt samkomulag vantar, ákveða lönd þau, er hlut eiga að máli, hvert í sínu lagi, hvernig henni skuli beitt.

4. Ofangreindum ákvæðum er beitt á samsvarandi hátt, ef nýtt land bætist við í sambandið, ef verndartíminn er lengdur samkvæmt 7. gr. eða ef horfið hefur verið frá fyrirvara.

19. gr.

Ákvæði sáttmála þessa eru eigi því til fyrirstöðu, að krefjast megi, að beitt verði viðtækari fyrirmælum, sem sett kynnu að verða í löggjöf sambandslands í hag útlendingum yfirleitt.

20. gr.

Stjórnir sambandslandanna áskilja sér rétt til að gera sérstaka samninga sín á milli að því leyti sem þeir samningar veita höfundum frekari réttindi en sambandið eða fela í sér ákvæði, sem fara ekki í bága við þennan sáttmála. Þau atriði í núgildandi samningum, sem eru í samræmi við ofangreind skilyrði, halda gildi.

21. gr.

1. Alþjóðastofnun sú, sem komið hefur verið á fót undir nafninu „Skrifstofa alþjóðasambandsins til verndar bókmenntum og listaverkum“ („Bureau de l'Union internationale pour la protection des œuvres littéraires et artistiques“) starfar áfram

2. Skrifstofan er falin vernd sambandsstjórnar Svisslands, er ákveður fyrirkomulag hennar og hefur eftirlit með starfsemi hennar.

3. Viðskiptamál skrifstofunnar er franska.

22. gr.

1. Skrifstofa alþjóðasambandsins safnar hvers konar upplýsingum, er snerta vernd höfundaréttar á sviði bókmennta og lista. Hún raðar þeim niður og birtir þær. Þá rannsakar hún og sameiginleg hagsmunamál fyrir sambandið, og eftir þeim gögnum, sem ríkisstjórnirnar láta hana hafa til umráða, gefur hún út tímarit á frönsku um þau atriði, er varða viðfangsefni sambandsins. Stjórnir sambandslandanna áskilja sér að fengnu einróma samþykki að heimila skrifstofunni að birta tímaritið á einu máli eða fleirum að auki, ef reynslan skyldi leiða það í ljós, að þörf væri á því.

2. Skrifstofu alþjóðasambandsins ber hvenær sem er að vera við því búin að veita sambandslöndunum þá sérstöku vitneskju, sem þau kunna að þarfnast um þau atriði, er varða vernd bókmennta og listaverka.

3. Forstjóri skrifstofunnar semur ársskýrslu um embættisfærslu sína, og skal senda hana öllum sambandslöndum.

23. gr.

1. Kostnað af skrifstofu alþjóðasambandsins greiða sambandslöndin í sameiningu. Unz önnur ákvörðun verður um það tekin, má hann ekki fara fram úr eitt hundrað og tuttugu þúsund svissneskum frönskum árlega. Ef þörf krefur, má hækka þessa upphæð með einróma ákvörðun einhversrar þeirrar ráðstefnu, sem gert er ráð fyrir í 24. gr.

2. Til þess að ákveða tillag hvers lands í þessari heildarupphæð er sambandslöndunum og þeim löndum, er stíðar kunna að ganga í sambandið, skipt í sex flokka, og greiðir hver flokkur tillag, er miðast við ákveðinn fjölda eininga, sem sé:

1. flokkur	.....	25 einingar.
2.	—	20 —
3.	—	15 —
4.	—	10 —
5.	—	5 —
6.	—	3 —

3. Ofangreindir stuðlar eru margfaldaðir með tölu landa í hverjum flokki, og heildarupphæð þeirra talna, sem við það koma fram, verður sá einingafjöldi, sem deila skal í heildarkostnaðinn. Niðurstaðan sýnir kostnaðarhluta hversrar einingar.

4. Sérhvert land lýsir yfir því, er það gengur í sambandið, til hvers af ofangreindum flokkum það vill teljast, en það getur síðar, hvenær sem er, lýst því yfir, að það vilji teljast til einhvers annars flokks.

5. Sambandsstjórn Svisslands semur fjárhagsáætlun skrifstofunnar, hefur eftirlit með fjárgreiðslum hennar, innir af hendi nauðsynlegar fyrirframgreiðslur og semur ársreikning hennar, sem sendur er öllum öðrum ríkisstjórnunum.

24. gr.

1. Sáttmála þessan má endurskoða í því skyni að koma á umbótum, sem til þess eru fallnar að fullkomna kerfi sambandsins.

2. Ofangreind mál og þau, er snerta á annan hátt þróun sambandsins, skulu fulltrúar sambandslandanna ræða á ráðstefnum, sem haldnar verða í sambandslöndunum, hverju eftir annað. Stjórn þess lands, þar er ráðstefnu skal halda, undirbýr störf hennar ásamt skrifstofu alþjóðasambandsins. Forstjóri skrifstofunnar er viðstaddur á ráðstefnum þessum og tekur þátt í umræðum, en eigi hefur hann atkvæðisrétt.

3. Sérhver breyting á sáttmála þessum þarf einróma samþykki sambandslandanna, ef hún á að hafa gildi fyrir sambandið.

25. gr.

1. Þeim löndum, sem eigi teljast til sambandsins, en veita lögvernd á þeim réttindum, sem í sáttmála þessum greinir, skal heimilt að ganga í sambandið, ef þau óska þess.

2. Þessi innganga skal tilkynnt skriflega sambandsstjórn Svisslands, er aftur skal tilkynna hana öllum hinum ríkisstjórnunum.

3. Af inngöngunni leiðir, að gengizt er undir allar skyldukvaðir samningsins og fengin hlutdeild í öllum þeim hagsmunum, sem hann veitir. Inngangan tekur gildi einum mánuði eftir að sambandsstjórn Svisslands hefur sent tilkynningu um hana til hinna sambandslandanna, svo framarlega sem landið, sem inngöngunnar óskar, tiltekur ekki lengri frest. En í inngöngubeiðninni má taka fram, að viðkomandi land, í stað þess að vera bundið af 8. gr. í þessum sáttmála, áskilji sér að minnsta kosti fyrst í stað, að varðandi þýðingar sé það bundið af ákvæðum 5. gr. sáttmálans frá 1886 í því forni, sem hann hlaut í Paris 1896, að því leyti sem ákvæði þessi snerta þýðingar á mál þess lands.

26. gr.

1. Sérhvert sambandsland getur, hvenær sem er, tilkynnt sambandsstjórn Svisslands skriflega, að þessi sáttmáli skuli hafa gildi að öllu leyti eða nokkru fyrir nýlendur þess, verndarsvæði og umboðssvæði eða önnur þau landsvæði, er það hefur fullveldi yfir; er þá sáttmálinn í gildi á þeim svæðum, sem getið er í tilkynningunni. Án slíkrar tilkynningar hefur sáttmálinn ekki gildi fyrir ofangreind svæði.

2. Sérhvert sambandsland getur, hvenær sem er, tilkynnt sambandsstjórn Svisslands skriflega, að sáttmáli þessi hafi ekki lengur gildi fyrir þau svæði eða

hluta af þeim svæðum, sem nefnd eru í tilkynningu samkv. 1. mgr.; fellur þá sáttmálinn úr gildi á þeim svæðum, sem greind eru í tilkynningu þessari, einu ári eftir að hún barst sambandsstjórn Svisslands.

3. Allar tilkynningar, sem berast sambandsstjórn Svisslands samkvæmt ákvæðum 1. og 2. mgr., skulu sendar öllum sambandslöndunum.

27. gr.

1. Sáttmáli þessi skal, að því er snertir sambandslöndin sín á milli, koma í stað sáttmálans frá Bern 9. sept. 1886 og síðari endurskoðana á honum. Fyrri samningar halda gildi sínu varðandi þau lönd, sem ekki staðfesta þennan sáttmála.

2. Þau lönd, sem láta undirrita þennan sáttmála, geta haldið öllum þeim fyrirvara, er þau hafa áður gert, svo framarlega sem þau lýsa því yfir um leið og þau leggja fram fullgildingarskjöl sín á honum.

3. Þau lönd, sem nú eru í sambandinu, en undirrita eigi sáttmála þennan, geta gengið að honum hvenær sem er. Eiga þá ákvæði undanfarandi málsgreinar við um þau.

28. gr.

1. Sáttmála þennan skal fullgilda, og skulu fullgildingarskjölin lögð fram í Rómaborg í síðasta lagi 1. júlí 1931.

2. Í þeim löndum, er hafa fullgilt hann, gengur hann í gildi einum mánuði eftir þann dag. En fari svo, að hann verði fullgiltur fyrr af sex sambandslöndum að minnsta kosti, þá skal hann ganga í gildi þeirra í milli einum mánuði eftir að sambandsstjórn Svisslands hefur tilkynnt þeim framlagningu sjötta fullgildingarskjalsins, en í hinum sambandslöndunum, sem fullgilda hann síðar, einum mánuði eftir að fullgilding viðkomandi ríkis hefur verið tilkynnt.

3. Lönd utan sambandsins geta gengið í það fram til 1. ágúst 1931, þannig að þau gangi annaðhvort að Berlínarsáttmálanum frá 13. nóv. 1908 eða að þessum sáttmála. Eftir 1. ágúst 1931 geta þau aðeins gengið að þessum sáttmála.

29. gr.

1. Sáttmáli þessi skal gilda um óákveðinn tíma, þar til honum er sagt upp með eins árs fyrirvara.

2. Uppsögn þessa skal senda sambandsstjórn Svisslands. Hún skal aðeins hafa gildi fyrir það land, sem hefur sent hana, en sáttmálinn heldur gildi sínu fyrir hin sambandslöndin eftir sem áður.

30. gr.

1. Þau lönd, sem innleiða í löggjöf sína 50 ára verndartímabil það, sem gert er ráð fyrir í 7. gr. 1. mgr. þessa sáttmála, skulu tilkynna það með skriflegri yfirlýsingu sambandsstjórn Svisslands, en hún tilkynnir það þegar öllum öðrum sambandslöndum.

2. Hið sama á við um þau lönd, sem falla frá þeim fyrirvara, er þau hafa gert eða haldið samkvæmt 25. og 27. gr.

Þessu til staðfestu hafa fulltrúar viðkomandi þjóða ritað nöfn sín undir sáttmála þennan.

Gjört í Rómaborg, 2. dag júnímánaðar 1928, í einu eintaki, er skal geymt í skjalasafni ríkisstjórnar ítalska konungsríkisins. Staðfest eftirrit skal látið í té sérhverju sambandslandi.